

**OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
ZA ROK 2014**

Gdańsk, lipiec 2015

SPIS TREŚCI

1. DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ.....	3
1.1 Struktura ludności 2013 r. – wybrane aspekty	3
1.2 Rodziny wielodzietne	4
1.3 Osoby niepełnosprawne.....	5
1.4 Rynek pracy.....	6
1.5 Infrastruktura społeczna.....	7
1.6 Podmioty ekonomii społecznej, instytucje reintegracji społeczno – zawodowej	9
1.7 Centra Integracji Społecznej	9
1.8 Warsztaty Terapii Zajęciowej	11
1.9 Zakłady Aktywności Zawodowej.....	11
1.10 Spółdzielnie socjalne	12
2. OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY SPOŁECZNEJ.....	14
2.1 Powody przyznania pomocy.....	16
2.2 Usługi pomocy społecznej.....	19
2.3 Świadczenia pieniężne - kwoty.....	21
2.4 Świadczenia niepieniężne	21
2.5 Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	22
2.6 Rehabilitacja społeczno – zawodowa osób niepełnosprawnych	26
3. INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ	28
4. ZASOBY INSTYTUCJONALNE.....	31
5. KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ	35
6. ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	37
7. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZADOWYMI - ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA	41
8. AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO-KONKURSOWA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ.....	42
9. REKOMENDACJE i POTRZEBY.....	43

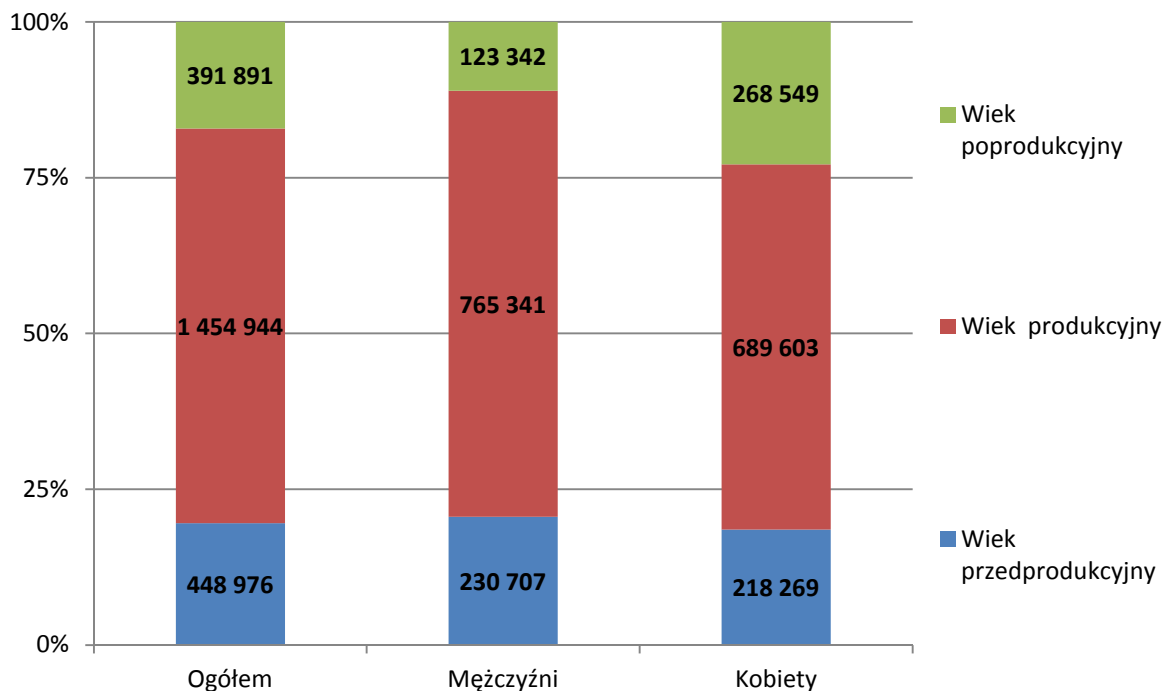
1. DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Województwo pomorskie w obecnym kształcie funkcjonuje od 1 stycznia 1999 roku. Jego powierzchnia wynosi 18,3 tys. km². Na terenie województwa pomorskiego znajduje się 16 powiatów ziemskich, 4 miasta na prawach powiatu, oraz w sumie 123 gminy. Stolicą i największym miastem województwa jest Gdańsk. Pomorskie jest 8 pod względem ludności województwem.

1.1 Struktura ludności 2013 r. – wybrane aspekty

Pomorskie w 2013 roku zamieszkiwało 2,29 mln osób. Gęstość zaludnienia w województwie wynosi 125,3 osoby na km². W stosunku do roku wcześniejszego populacja województwa wzrosła o 5 741 osób. Kobiety stanowiły większość mieszkańców województwa, było ich w sumie 1,17 mln co stanowiło 51,2% całej populacji. Mężczyzn było 1,11 mln, co stanowiło 48,8% wszystkich mieszkańców województwa. Tym samym współczynnik feminizacji wyniósł 105 kobiet na 100 mężczyzn. 68,1% mieszkańców województwa zamieszkiwało miasta, a 34,9% wieś.

Wykres 1. Struktura ludności wg. wieku i płci w 2013r.

Źródło: GUS, opracowanie własne

Dane dotyczące struktury ludności w województwie w 2013 roku, pomimo dodatniego przyrostu naturalnego (+ 2,0 na 1 000 mieszkańców wg. stanu na 31.12.2012) wskazują na niekorzystną tendencję starzenia się populacji. W ubiegłym roku osoby w wieku przedprodukcyjnym (0 – 17 lat) stanowiły 19,6% populacji, i było to w stosunku do roku wcześniejszego mniej o 0,15 p.p. Mieszkańcy w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18 – 64 lat, kobiety 18 – 59 lat) stanowili 63,4% populacji, i było to mniej w stosunku do roku 2012 o 0,47 p.p. . W 2013 roku wzrósł odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej , kobiety 60 lat i więcej), stanowiły one 17,1% populacji. Wzrost odsetka najstarszej grupy wiekowej mieszkańców województwa wyniósł aż 0,62 p.p. Współczynnik obciążenia demograficznego, czyli

stosunku liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) do osób wieku produkcyjnym w roku 2013 wyniósł 57,8.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego, w 2011 roku w województwie pomorskim było w sumie 646 099 rodzin. Liczba małżeństw w chwili realizacji spisu powszechnego wynosiła 473 905. Małżeństw z dziećmi było 319 133, a małżeństw bez dzieci 154 773. Samotnych matek w 2011 roku było w sumie 128 186.

Tabela 1. Rodziny wg. typów

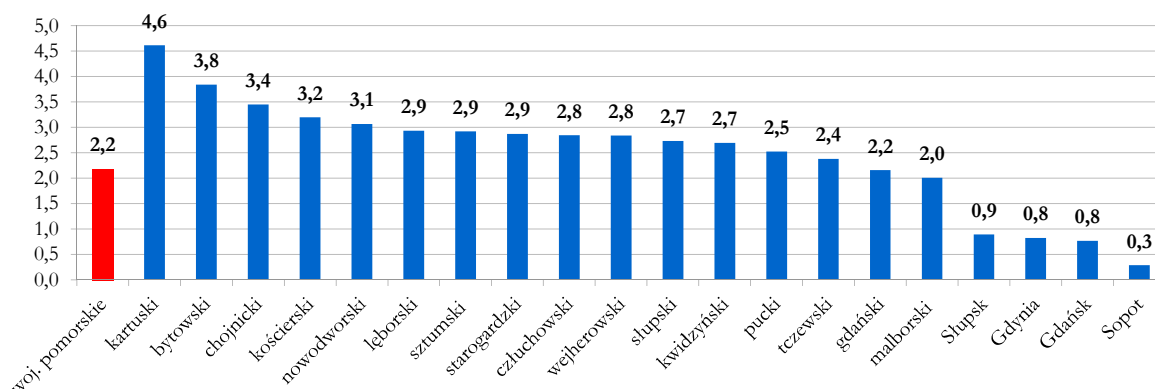
Ogółem	646 099
małżeństwa razem	473 905
małżeństwa bez dzieci	154 773
małżeństwa z dziećmi	319 133
partnerzy razem	23 667
partnerzy bez dzieci	10 653
partnerzy z dziećmi	13 014
matki z dziećmi	128 186
ojcowie z dziećmi	20 341

Źródło: GUS, Narodowy Spis Powszechny 2011

1.2 Rodziny wielodzietne

Rodzin wielodzietnych, czyli wychowujących 4 i więcej dzieci w wieku do 24 lat w Pomorskiem w chwili przeprowadzania Spisu Powszechnego było razem 10 488. Stanowiło to w sumie 2,2% wszystkich rodzin z dziećmi w województwie. Najwyższy odsetek rodzin wielodzietnych odnotowany podczas Spisu Powszechnego został w powiecie kartuskim – 4,6%. Rodziny wielodzietne stanowiły najniższy odsetek rodzin, w obszarze aglomeracji trójmiejskiej i w Słupsku. W Sopocie zaledwie 0,3% rodzin stanowiły rodziny wielodzietne.

Wykres 2. Odsetek rodzin wielodzietnych w stosunku do rodzin z dziećmi w ogóle wg powiatów

Źródło: GUS, Narodowy Spis Powszechny 2011

1.3 Osoby niepełnosprawne

W chwili przeprowadzenia Spisu Powszechnego na terenie województwa pomorskiego zamieszkiwało 284 499 osób. Tym samym osoby te stanowiły 12,5% populacji województwa. Poziom odsetka osób niepełnosprawnych w województwie zbliżony jest do wartości dla całego kraju, która wyniosła 12,2%.

Tabela 2. Liczba i odsetek osób niepełnosprawnych

	Osoby niepełnosprawne ogółem NSP 2011	%
woj. pomorskie	284 499	12,5%
Polska	4 697 048	12,2%

Źródło: GUS, Narodowy Spis Powszechny 2011

Większość osób niepełnosprawnych stanowiły kobiety, było ich w sumie 152 580 czyli 52,6% wszystkich osób niepełnosprawnych w województwie. Mężczyzn niepełnosprawnych w chwili sporządzania Spisu było 131 919, czyli 46,4% wszystkich osób niepełnosprawnych w Pomorskiem. Najwyższy odsetek osób niepełnosprawnych był w wieku produkcyjnym, 49,8%. Osoby niepełnosprawne w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 5,4%, z kolei w wieku poprodukcyjnym 44,9%.

Tabela 3. Osoby niepełnosprawne, płeć i wiek

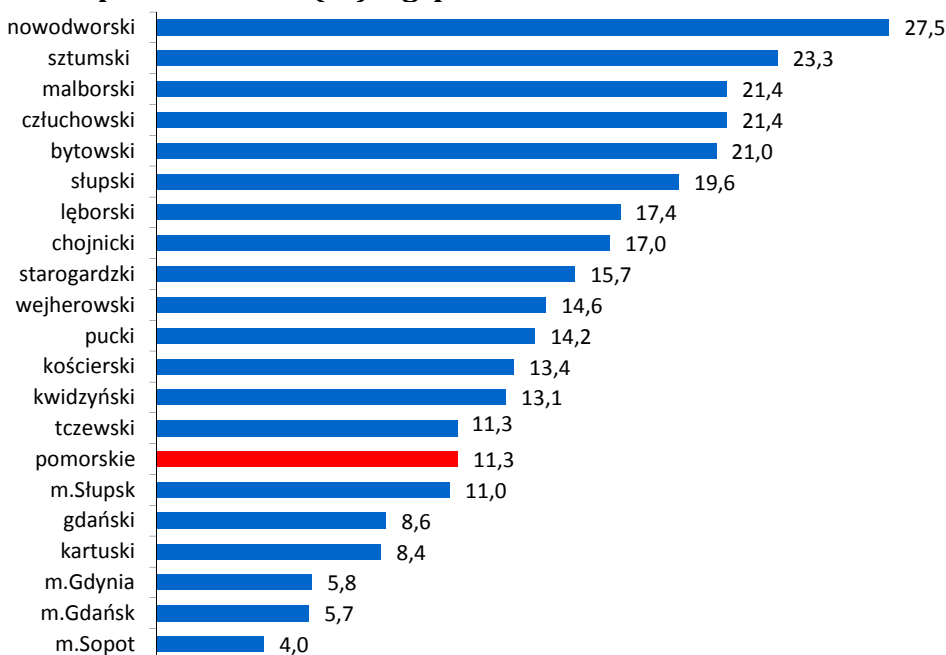
mężczyźni	kobiety	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
131 919	152 580	15 310	141 563	127 626
46,4%	53,6%	5,4%	49,8%	44,9%

Źródło: GUS, Narodowy Spis Powszechny 2011

1.4 Rynek pracy

W roku 2014 na Pomorzu odnotowano minimalny spadek poziomu bezrobocia. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie pomorskim wyniosła 11,3 %. Liczba osób bezrobotnych wyniosła 114 148, i była ona niższa w stosunku do roku wcześniejszego o 17 396 osób.

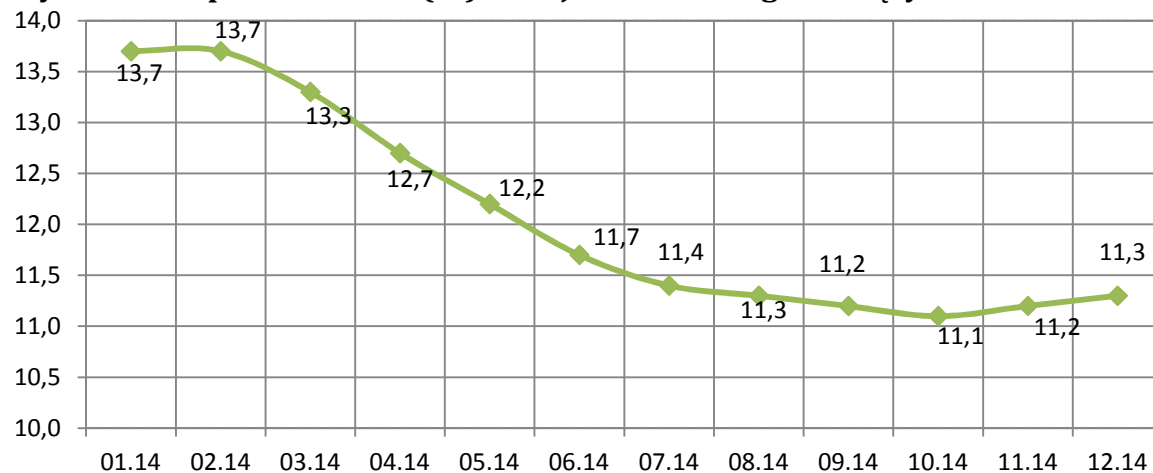
Wykres 3. Stopa bezrobocia (%) wg. powiatów

Źródło: GUS, opracowanie własne

Województwo pomorskie, podobnie jak w latach ubiegłych jest znacznie zróżnicowane pod względem stopy bezrobocia w powiatach. Najwyższy poziom stopy bezrobocia w 2014 roku odnotowano w powiecie nowodworskim – 27,5%. Wysoki poziom stopy bezrobocia utrzymywał się również w powiatach, sztumskim – 23,3%; powiecie malborskim – 21,4%; powiecie człuchowskim – 21,4%. Podobnie jak w latach ubiegłych, najniższą stopę bezrobocia odnotowano w aglomeracji trójmiejskiej. W Sopocie stopa bezrobocia osiągnęła poziom 4%, W Gdyni 5,8%, w Gdańsku 5,7 %.

Wykres 4. Stopa bezrobocia (%) w województwie wg. miesięcy

Źródło: GUS, opracowanie własne

W ciągu całego roku 2014 odnotowano dość istotny spadek poziomu stopy bezrobocia w województwie. Różnica pomiędzy początkiem a końcem roku wynosiła prawie 2 p.p. . Jak co roku najniższy poziom bezrobocia osiągało w miesiącach letnich. Wiąże się to przede wszystkim ze wzrostem zatrudnienia przy pracach sezonowych. Uwagę należy jednak zwrócić na brak gwałtownej zmiany tego trendu w ostatnim kwartale roku.

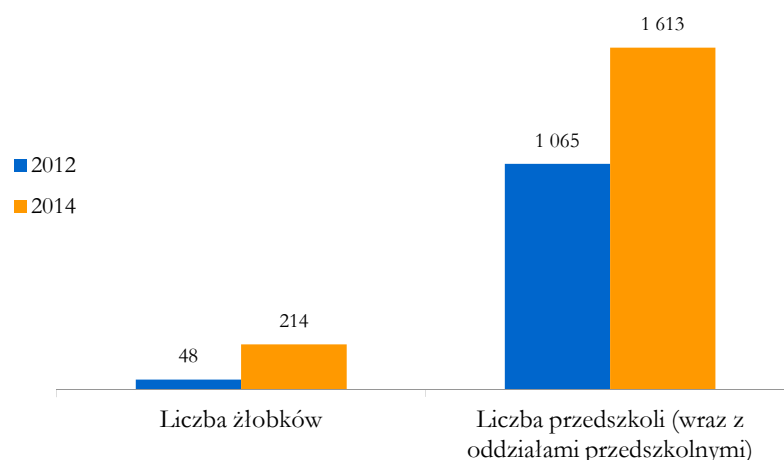
1.5 Infrastruktura społeczna

Jednym z elementów sprawozdania Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2014 były dane dotyczące elementów infrastruktury społecznej. Jako infrastrukturę społeczną należy w tym wypadku rozumieć miejsca w których świadczy się usługi społeczne. Powszechnie spotkać można się z dość szerokim tłumaczeniem pojęcia usług społecznych, w których skład wchodzi usługi spoza obszaru pomocy społecznej. Zawarte w sprawozdaniu dane dotyczą elementów infrastruktury społecznej istotne z punktu widzenia pomocy i integracji społecznej.

Ważnym elementem opisywanej infrastruktury jest mieszkalnictwo komunalne oraz socjalne wchodzące w zasoby gmin. W 2014 roku w zasobach pomorskich gmin było w sumie 55 219 lokali komunalnych, tym samym zasób ten zmniejszył się o 1 167 mieszkań w stosunku do roku 2013. Wzrosła z kolei liczba mieszkań socjalnych, wyniosła ona w sumie 4 891 lokali i była ona wyższa niż w roku wcześniejszym o 362. W ubiegłym roku złożono 5 317 wniosków o przyznanie lokalu komunalnego, natomiast na przyznanie mieszkania socjalnego oczekiwało 5 416 osób.

Odnotowano wzrost liczby, zarówno przedszkoli (wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach), jak i żłobków (wraz z klubami dziecięcymi i oddziałami żłobkowymi w przedszkolach). W ubiegłym roku powstały 284 nowe przedszkola, oraz 69 żłobków. Znaczny wzrost liczby tych placówek, nie przyczynił się jednak spadkowi liczby dzieci którym nie przyznano miejsca w żłobkach i przedszkolach. Do żłobków nie przyjęto w sumie 2 703 dzieci, z kolei 1 690 dzieci nie przyznano miejsca w przedszkolu.

Wykres 5. Liczba żłobków i przedszkoli

Źródło: OZPS, opracowanie własne

W okresie 2012 – 2014 wzrosła liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży z 769 do 913. Zwiększył się również zasób placówek świadczących usługi społeczne skierowane do osób starszych. W tym samym okresie, z 204 do 279 wzrosła liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów. Powiększyła się także liczba hospicjów, z 15 do 19 na obszarze całego województwa.

Tabela 4. Dane o infrastrukturze społecznej z OZPS

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA						
WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny 2014	Prognoza roku następnego	
		Rok 2012	Rok 2013			
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1.	57 220	56 686	55 219	53 979	↑
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2.	4 975	4 469	5 317	5 065	↓
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	3.	4 278	4 529	4 891	5 219	↑
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4.	4 042	5 252	5 416	5 590	↑
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5.	1 372	1 623	1 954	1 972	↑
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	6.	48	145	214	229	↑
Liczba opiekunów dziennych do dzieci	7.	0	31	50	63	↑
Liczba miejsc w żłobkach (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	8.	1 795	3 596	4 824	5 043	↑
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku (żłobek, klub dziecięcy, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	9.	1 208	1 760	2 703	2 656	↓
Liczba przedszkoli (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	10.	1 065	1 329	1 613	1 689	↑
Liczba miejsc w przedszkolach (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	11.	56 269	74 010	75 231	75 841	↑
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w przedszkolu wg złożonych wniosków	12.	2 395	1 854	1 690	1 260	↓

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA						
WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny 2014	Prognoza roku następnego	
		Rok 2012	Rok 2013			
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży - ogółem	13.	769	862	913	923	↑
Z tego: (wiersze "Przyszkolne" i "Pozaszkolne")						
Przyszkolne	14.	331	386	381	381	↑
Pozaszkolne	15.	438	476	532	542	↑
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	16.	204	248	279	285	↑
Liczba hospicjów	17.	15	17	19	19	☒
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	18.	0	0	0	0	☒

Źródło: OZPS, opracowanie własne

- ↑ prognozowany wzrost
- ↓ prognozowany spadek
- ☒ sytuacja bez zmian

1.6 Podmioty ekonomii społecznej, instytucje reintegracji społeczno – zawodowej

Reintegracja społeczno – zawodowa, osób wykluczonych społecznie prowadzona jest między innymi w Centrach Integracji Społecznej, Warsztatach Terapii Zajęciowej, Zakładach Aktywności Zawodowej. Istotne z punktu widzenia reintegracji społeczno – zawodowej są ponadto podmioty ekonomii społecznej, w tym spółdzielnie socjalne.

Tabela 5. Dane o podmiotach ekonomii społecznej

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014
Centra Integracji Społecznej	9	10	13
Kluby Integracji Społecznej	7	7	9
Zakłady Aktywności Zawodowej	2	2	2
Spółdzielnie socjalne zarejestrowane w KRS	26	32	65
Spółdzielnie inwalidów i niewidomych	15	15	16
Organizacje pozarządowe (ok. 10 % prowadzi działalność gospodarczą)	5 950	6 285	6 886

Źródło: OZPS, opracowanie własne

1.7 Centra Integracji Społecznej

Aktualnie w województwie pomorskim funkcjonuje 13 Centrów Integracji Społecznej. W roku 2014 reintegrację społeczno - zawodową w pomorskich Centrach Integracji Społecznej rozpoczęło 540 osób. Łącznie w zajęciach prowadzonych przez CIS uczestniczyło 596 osób, z tego 267 osób ukończyło je z powodzeniem.

Tabela 5. Struktura uczestników CIS w latach 2012-2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	osoby, które rozpoczęły zajęcia w latach			osoby, które ukończyły zajęcia w latach:		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
uczestnicy zajęć ogółem	354	331	540	231	255	267
kobiety	243	227	354	149	165	202
osoby bezdomne	18	12	27	8	6	8
osoby uzależnione od alkoholu	16	22	31	12	10	13
osoby uzależnione od narkotyków lub innych środków odurzających	0	3	3	0	2	1
osoby chore psychicznie	4	5	7	2	2	0
osoby długotrwale bezrobotne	182	119	254	112	109	95
osoby zwalniane z zakładów karnych mające trudności w integracji ze środowiskiem	5	9	14	3	4	2
uchodźcy realizujący indywidualny program integracji	0	0	0	0	0	0
osoby niepełnosprawne	64	85	101	59	57	76
inni	25	79	128	14	72	86

Źródło: Centralna Aplikacja Statystyczna - Sprawozdanie Centrum Integracji Społecznej

W roku 2014 pomorskie Centra Integracji Społecznej uzyskały przychody w wysokości 5 887 tys. zł. Na rok bieżący przychody planowane na poziomie 5 884 tys. zł. Z działalności własnej Centra Integracji Społecznej uzyskały w sumie przychód w wysokości 110,86 tys. zł. W roku sprawozdawczym z budżetu samorządu województwa pomorskie Centra Integracji Społecznej uzyskały przychód w wysokości 806 tys. zł.

Tabela 6. Przychody CIS w latach 2012 - 2014

	Przychody w tys. zł			Plan przychodów w roku 2015 w tys. zł
	2012 rok	2013 rok	2014 rok	
Przychody ogółem	4 781,19	3 522,09	5 887,03	5 884,84
z budżetu gminy	534,26	541,20	537,23	542,10
z budżetu województwa	29,96	0,00	806,00	375,00
z Funduszu Pracy	741,22	730,16	1 499,05	2 276,35
z PFRON	38,32	29,90	18,75	19,50
z własnej działalności	441,18	848,21	110,86	319,50
z innych źródeł	2 996,25	1 372,62	2 915,14	2 352,39

Źródło: Centralna Aplikacja Statystyczna - Sprawozdanie Centrum Integracji Społecznej

1.8 Warsztaty Terapii Zajęciowej

Aktualnie w województwie pomorskim funkcjonuje 46 Warsztatów Terapii Zajęciowej. Łącznie uczestnikami warsztatów jest 1 435 osób. Warsztaty funkcjonują w większości pomorskich powiatów, brak ich jest jedynie w Sopocie oraz w powiecie słupskim. Najwięcej tego typu placówek funkcjonuje w Gdańsku, gdzie w 6 Warsztatach Terapii Zajęciowej uczestniczy w sumie 227 osób.

Tabela 7. Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz liczba uczestników wg. powiatów

Lp.	powiat	Liczba WTZ stan na dzień 31 XII 2014	Liczba uczestników zajęć
1	bytowski	1	30
2	chojnicki	3	95
3	człuchowski	1	40
4	Gdańsk	6	227
5	gdański	4	95
6	Gdynia	4	133
7	kartuski	3	85
8	kościerski	1	30
9	kwidzyński	2	89
10	łęborski	1	30
11	malborski	2	40
12	nowodworski	3	66
13	pucki	1	50
14	Słupsk	2	94
15	słupski	0	0
16	Sopot	0	0
17	starogardzki	4	105
18	sztumski	1	26
19	tczewski	3	80
20	wejherowski	4	120
	RAZEM	46	1 435

Źródło: OZPS

1.9 Zakłady Aktywności Zawodowej

Obecnie w województwie pomorskim funkcjonują 2 Zakłady Aktywności Zawodowej, w Sztumie i w Czarnem. Status Zakładu Aktywności Zawodowej nadaje wojewoda. W ZAZ pracuje komisja, której zadaniem jest przygotowanie osób niepełnosprawnych do podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy (tj. pomoc w przygotowaniu dokumentów dla innego pracodawcy, prowadzenie dziennika rozwoju osoby niepełnosprawnej, kwalifikacja na szkolenia, kursy doształcające).

1.10 Spółdzielnie socjalne

W 2014 roku liczba spółdzielni socjalnych w województwie wzrosła o 97% (z 33 w styczniu 2014 roku do 65 w lutym 2015 roku). Pomimo tak znacznego wzrostu, wartość ta odbiega w dalszym ciągu od przeciętnej liczby spółdzielni w skali innych województw. W styczniu 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zarejestrowane były na terenie całego kraju 994 spółdzielnie socjalne, w ciągu roku liczba ich wzrosła do 1314.

Tabela 8. Liczba zarejestrowanych spółdzielni socjalnych w województwach

Lp	Liczba zarejestrowanych spółdzielni socjalnych					
	w województwie			w wybranych miastach		
	<i>stan na dzień:</i>	<i>15 I 2014</i>	<i>18 II 2015</i>	<i>stan na dzień:</i>	<i>15 I 2014</i>	<i>18 II 2015</i>
1	dolnośląskie	71	78	Wrocław	16	18
2	kujawsko-pomorskie	46	66	Bydgoszcz	7	12
				Toruń	2	3
3	lubelskie	51	88	Lublin	5	10
4	lubuskie	31	53	Gorzów Wielkopolski	1	4
				Zielona Góra	5	11
5	łódzkie	83	84	Łódź	48	47
6	małopolskie	66	91	Kraków	39	47
7	mazowieckie	91	122	Warszawa	41	49
8	opolskie	20	38	Opole	1	4
9	podkarpackie	79	97	Rzeszów	5	8
10	podlaskie	33	49	Białystok	4	13
11	pomorskie	33	65	Gdańsk	4	8
12	śląskie	76	114	Katowice	8	13
13	świętokrzyskie	34	48	Kielce	9	11
14	warmińsko-mazurskie	70	96	Olsztyn	20	26
15	wielkopolskie	109	161	Poznań	29	38
16	zachodniopomorskie	51	64	Szczecin	6	8
		944	1314		250	330

Źródło: <https://ems.ms.gov.pl/>

Spośród wszystkich spółdzielni socjalnych zarejestrowanych w województwie pomorskim 12,31% funkcjonuje w Gdańsku. Zmniejszyła się liczba powiatów, w których nie funkcjonuje żadna spółdzielnia socjalna. W styczniu 2014 roku takich powiatów było 7, natomiast w lutym 2015 pozostały 2. Nadal najchętniej prowadzonym profilem działalności są usługi gastronomiczne, porządkowe i opiekuńcze, jednak coraz częściej

pojawiają się inne, w tym produkcja gadżetów, rekreacja, hipoterapia, organizacja imprez, salki prób, produkcja piwa.

Tabela 9. Liczba zarejestrowanych spółdzielni socjalnych w powiatach

Lp	liczba zarejestrowanych spółdzielni socjalnych		
	w powiatach	15 I 2014	18 II 2015
1.	bytowski	1	4
2.	chojnicki	5	7
3.	człuchowski	0	2
4.	Gdańsk	4	8
5.	gdański	0	1
6.	Gdynia	6	8
7.	kartuski	4	8
8.	kościerski	1	3
9.	kwidzyński	4	4
10.	łęborski	0	0
11.	malborski	0	1
12.	nowodworski	1	3
13.	pucki	0	1
14.	Słupsk	1	2
15.	słupski	2	4
16.	Sopot	1	4
17.	starogardzki	0	0
18.	sztumski	0	1
19.	tczewski	1	1
20.	wejherowski	2	3

33

65

Źródło: <https://ems.ms.gov.pl/>

2. OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY SPOŁECZNEJ.

W rozdziale tym zawarte są informacje o osobach i rodzinach, którym udzielono pomocy społecznej zarówno w formie pieniężnej jak i niepieniężnej. W roku oceny, pomocą i wsparciem (przyznano świadczenia) objętych zostało **115 320** osób. W sumie były to **72 872** rodziny, w których liczba osób wyniosła razem **190 379** osób. Świadczeń pieniężnych przyznano **76 918**. We wszystkich wspomnianych kategoriach dokonał się nieznaczny spadek w stosunku do 2013 roku.

Tabela 10. Udzielona pomoc i wsparcie

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie			Rok oceny 2014	Prognozy roku następnego	
	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013			
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych i zleconych - ogółem						
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	1	127 867	120 965	123 436	115 320	115 922
Liczba świadczeń pieniężnych	2	84 620	79 426	82 235	76 918	71 911
Liczba świadczeń niepieniężnych	3	67 114	65 630	66 227	61 539	60 586
Liczba rodzin ogółem	4	80 436	75 460	77 678	72 872	72 276
Liczba osób w rodzinach	5	215 210	202 296	207 225	190 379	193 001

Źródło: OZPS, opracowanie własne

prognozowany wzrost

prognozowany spadek

sytuacja bez zmian

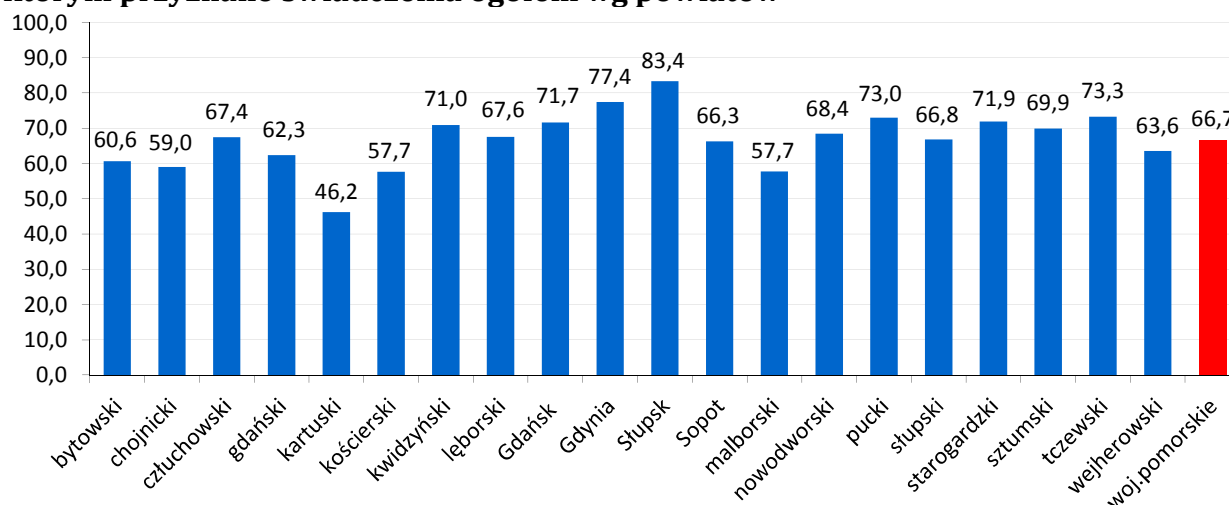
Tabela 11. Liczba osób którym udzielona została pomoc i wsparcie wg. powiatów

Lp.	powiat	liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia
1.	bytowski	5 825
2.	chojnicki	6 486
3.	człuchowski	4 546
4.	Gdańsk	9 651
5.	gdański	3 943
6.	Gdynia	5 374
7.	kartuski	6 587
8.	kościerski	5 341
9.	kwidzyński	6 938

Lp.	powiat	liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia
10.	łęborski	5 147
11.	malborski	4 877
12.	nowodworski	2 706
13.	pucki	3 465
14.	Słupsk	5 448
15.	słupski	8 351
16.	Sopot	1 294
17.	starogardzki	8 647
18.	sztumski	3 383
19.	tczewski	6 856
20.	wejherowski	10 455
21.	suma	115 320

Źródło: MPiPSO3R, opracowanie własne

Wykres 6. Odsetek osób, którym przyznano świadczenia pieniężne w liczbie osób, którym przyznano świadczenia ogółem wg powiatów

Źródło: MPiPSO3R, opracowanie własne

Świadczenia pieniężne w tym między innymi: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, oraz zasiłki celowe w 2014 roku zostały przyznane **76 918** beneficjentom pomocy społecznej. Grupa ta stanowiła tym samym 66,7% osób którym przyznano jakiegokolwiek świadczenia. Świadczenia pieniężne wydawane przez OPS/PCPR stanowiły większość przyznawanych świadczeń. W Słupsku, osoby którym przyznano świadczenia pieniężne stanowiły aż 83,4% wszystkich beneficjentów pomocy społecznej. W powiecie kartuskim z kolei odsetek ten wyniósł 46,2%.

2.1 Powody przyznania pomocy

W roku oceny, pomocy społecznej z powodu ubóstwa udzielono 51,2 tys. rodzinom. Rodziny którym przyznano pomoc z tego tytułu stanowiły 70,2 % rodzin beneficjentów. 34,2 tys. rodzinom przyznano pomoc społeczną z powodu bezrobocia. Z powodu niepełnosprawności pomocy udzielono 33 tys. rodzinom.

Tabela 12. Powody przyznania pomocy

Lp.	Powiat	Liczba rodzin korzystających z pomocy OGÓŁEM	UBÓSTWO		BEZROBOCIE		NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
			Liczba korzystających	%	Liczba korzystających	%	Liczba korzystających	%
1	bytowski	3 331	2 111	63,37	1 983	59,53	1 300	39,03
2	chojnicki	3 906	2 359	60,39	2 083	53,33	1 570	40,19
3	człuchowski	2 801	1 743	62,23	1 726	61,62	1 151	41,09
4	Gdańsk	7 268	5 021	69,08	2 022	27,82	4 007	55,13
5	gdański	2 457	1 729	70,37	853	34,72	1 131	46,03
6	Gdynia	4 507	2 708	60,08	1 213	26,91	2 576	57,16
7	kartuski	3 865	2 869	74,23	1 084	28,05	1 527	39,51
8	kościerski	2 989	1 916	64,10	1 305	43,66	1 179	39,44
9	kwidzyński	4 450	3 450	77,53	2 657	59,71	1 583	35,57
10	łęborski	3 221	2 506	77,80	1 626	50,48	1 646	51,10
11	malborski	2 860	2 181	76,26	1 833	64,09	1 276	44,62
12	nowodworski	1 644	928	56,45	986	59,98	550	33,45
13	pucki	2 301	1 585	68,88	921	40,03	1 023	44,46
14	Słupsk	3 928	3 332	84,83	2 122	54,02	2 238	56,98
15	słupski	4 977	3 661	73,56	2 799	56,24	2 118	42,56
16	Sopot	1 123	601	53,52	206	18,34	630	56,10
17	starogardzki	5 047	3 666	72,64	2 964	58,73	2 006	39,75
18	sztumski	1 978	1 520	76,85	1 358	68,66	751	37,97
19	tczewski	4 034	2 796	69,31	2 063	51,14	1 779	44,10
20	wejherowski	6 185	4 530	73,24	2 403	38,85	2 962	47,89
		72 872	51 212	70,28	34 207	46,94	33 003	45,29

Źródło : MPiPS03R, opracowanie własne

Tabela 13. Powody przyznania pomocy – szczegóły

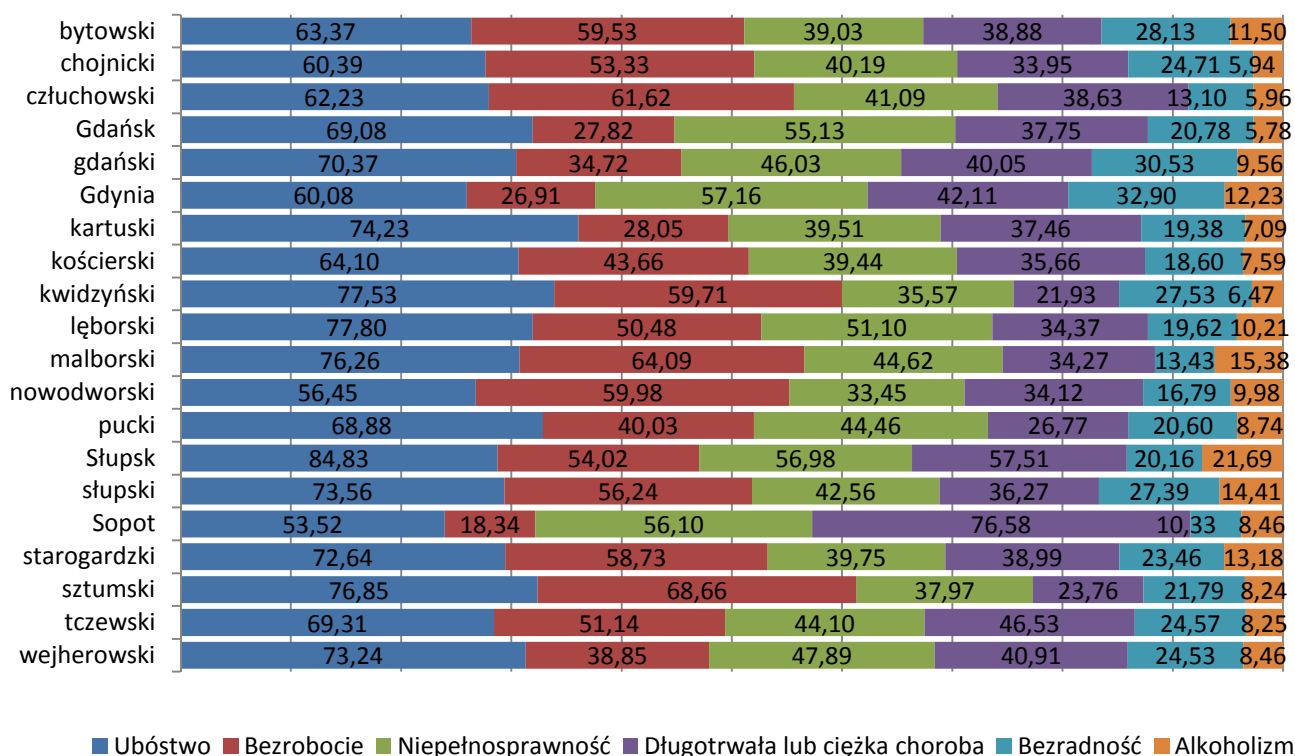
WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny 2014	Prognozy roku następnego		
	Rok 2012	Rok 2013				
Powód udzielenia pomocy i wsparcia: UBÓSTWO						
Liczba rodzin ogółem	1	52 033	55 347	51 212	49 799	↓
Liczba osób ogółem w rodzinach	2	140 024	148 331	133 788	131 237	↓
Powód udzielenia pomocy i wsparcia: BEZROBOCIE						
Liczba rodzin ogółem	3	36 474	38 433	34 207	34 246	↑
Liczba osób ogółem w rodzinach	4	110 678	115 488	102 752	102 838	↑
Powód udzielenia pomocy i wsparcia: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ						
Liczba rodzin ogółem	5	31 932	33 182	33 003	32 783	↑
Liczba osób ogółem w rodzinach	6	69 003	72 140	69 827	69 464	↓
Powód udzielenia pomocy i wsparcia: DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA						
Liczba rodzin ogółem	7	26 517	27 776	27 852	27 718	↓
Liczba osób ogółem w rodzinach	8	60 276	62 535	61 429	61 301	↓
Powód udzielenia pomocy i wsparcia: BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO						
Liczba rodzin ogółem	9	18 069	18 408	16 702	16 732	↑
Liczba osób ogółem w rodzinach	10	68 554	67 763	61 406	61 690	↑
Powód udzielenia pomocy i wsparcia: ALKOHOLIZM						
Liczba rodzin ogółem	11	7 109	7 359	7 259	7 192	↓
Liczba osób ogółem w rodzinach	12	13 563	13 807	13 060	13 067	↑
Powód udzielenia pomocy i wsparcia: NARKOMANIA						
Liczba rodzin ogółem	13	219	246	252	265	↑
Liczba osób ogółem w rodzinach	14	305	346	374	397	↑
Powód udzielenia pomocy i wsparcia: POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA						
Liczba rodzin ogółem	15	7 812	8 487	8 499	8 324	↓

Powód udzielenia pomocy i wsparcia: POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA w tym: WIELODZIETNOŚĆ						
Liczba rodzin ogółem	16	5 072	5 632	6 025	5 826	↓
Powód udzielenia pomocy i wsparcia: BEZDOMNOŚĆ						
Liczba rodzin ogółem	17	3 548	3 688	3 635	3 605	↓
Liczba osób ogółem w rodzinach	18	4 050	4 214	4 141	4 068	↓
Powód udzielenia pomocy i wsparcia: OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO						
Liczba rodzin ogółem	19	1 126	1 360	1 224	1 229	↑
Liczba osób ogółem w rodzinach	20	1 847	2 152	1 977	1 969	↓
Powód udzielenia pomocy i wsparcia: PRZEMOC W RODZINIE						
Liczba rodzin ogółem	21	1 220	1 419	1 477	1 477	☒
Liczba osób ogółem w rodzinach	22	4 481	5 140	5 372	5 372	☒
Powód udzielenia pomocy i wsparcia: ZDARZENIA LOSOWE						
Liczba rodzin ogółem	23	282	254	242	284	↑
Powód udzielenia pomocy i wsparcia: KLĘSKI ŻYWIŁOWE I EKOLOGICZNE						
Liczba rodzin ogółem	25	0	0	0	0	-

Źródło :MPiPS03R, opracowanie własne

- ↑ prognozowany wzrost
- ↓ prognozowany spadek
- ☒ sytuacja bez zmian

Wykres 7. Wybrane powody przyznania pomocy. Odsetek rodzin powiatami, którym przyznano pomoc wg przyczyn.

Źródło: OZPS, opracowanie własne

Ubóstwo, jest prawdopodobnie najczęstszym powodem współwystępującym z innymi powodami przyznania pomocy. Odsetek rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w stosunku do ogółu rodzin którym udzielono pomocy i wsparcia jest zróżnicowany terytorialnie. Na przykład w Mieście Słupsku współczynnik ten w roku oceny osiągnął poziom 84,8%, a w Gdyni 60,1%.

2.2 Usługi pomocy społecznej

Pomocy społecznej w roku oceny w formie usług opiekuńczych udzielono 5 625 osobom. 1 209 beneficjentom udzielono specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Poradnictwa specjalistycznego udzielono 8 798 rodzinom. W 37 363 rodzinach zastosowano pracę socjalną a w 1 443 rodzinach zastosowano interwencje kryzysową. W roku oceny liczba osób objętych kontraktem socjalnych wynosiła 4 363.

Tabela 14. Usługi pomocy społecznej

Usługi społeczne indywidualne (liczba osób)	
usługi opiekuńcze	5 525
specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1 209
Usługi pomocy społecznej skierowane do rodzin (liczba rodzin)	
poradnictwo specjalistyczne	8 798
praca socjalna	37 363
interwencja kryzysowa	1 443

Kontrakt socjalny	
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym	4 363

Źródło: OZPS, opracowanie własne

Tabela 15: Usługi pomocy społecznej - szczegóły

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny 2014	Prognoza roku następnego		
	Rok 2012	Rok 2013				
USŁUGI OPIEKUŃCZE OGÓŁEM						
Liczba osób	1.	5 086	5 500	5 625	5 603	↓
Liczba świadczeń	2.	2 034 327	2 171 538	2 172 392	2 199 452	↑
Kwota świadczeń w złotych	3.	24 848 069	26 836 024	27 317 536	27 887 876	↑
W TYM: SPECJALISTYCZNE						
Liczba osób	4.	289	228	225	220	↓
Liczba świadczeń	5.	44 144	99 865	101 413	99 767	↓
Kwota świadczeń w złotych	6.	936 933	1 064 634	1 007 912	919 094	↓
SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI						
Liczba osób	7.	954	1 111	1 209	1 204	↓
Liczba świadczeń	8.	353 777	386 842	429 088	428 844	↓
Kwota świadczeń w złotych	9.	6 697 751	7 901 305	9 112 635	9 488 589	↑
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE						
Liczba rodzin	10.	11 379	10 663	8 798	9 703	↑
Liczba osób w rodzinach	11.	34 469	31 440	22 343	24 763	↑
PRACA SOCJALNA						
Liczba rodzin	12.	40 912	41 669	37 363	42 825	↑
Liczba osób w rodzinach	13.	105 470	105 816	91 275	108 725	↑
INTERWENCJA KRYZYSOWA						
Liczba rodzin	14.	1 289	931	1 443	1 606	↑
Liczba osób w rodzinach	15.	3 709	2 685	4 260	4 397	↑
KONTRAKT SOCJALNY						
Liczba kontraktów socjalnych	16.	3 859	4 174	3 051	3 637	↑
Liczba osób ogółem objętych kontraktem	17.	5 495	6 292	4 363	5 167	↑
W tym: liczba osób objętych kontraktem w KIS	18.	299	268	309	221	↓

Źródło: OZPS, opracowanie własne

↑ prognozowany wzrost

↓ prognozowany spadek

☒ sytuacja bez zmian

2.3 Świadczenia pieniężne - kwoty

W roku 2014 kwota przekazanych zasiłków stałych wyniosła w sumie 79 774 652 zł. Wartość średnia kwoty jaką otrzymał jeden beneficjent z tytułu zasiłku stałego wyniosła 4 78,4 zł. W roku oceny ponadto przekazano 30 138 937 zł. na zasiłki okresowe. Na zasiłki celowe przekazano w sumie 41 550 790 zł.

Tabela 16. Świadczenia pieniężne, kwoty w zł.

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	prognoza 2015
zasiłki stałe	61 173 866 zł	77 683 924 zł	79 774 652 zł	80 038 848 zł
zasiłki okresowe	24 406 023 zł	31 815 393 zł	30 138 937 zł	31 278 849 zł
zasiłki celowe	42 977 841 zł	43 583 899 zł	41 550 790 zł	42 541 108 zł

Źródło: OZPS, opracowanie własne

Kwota zasiłków okresowych w przeważającej części została przeznaczona na zasiłki z tytułu bezrobocia, było to w sumie 23 761 675 zł. Z tytułu długotrwałej choroby przekazano 1 842 839zł, a z tytułu niepełnosprawności 2 440 977 zł.

Tabela 17. Zasiłki okresowe, kwoty w zł.

Zasiłki okresowe	kwota
z tytułu bezrobocia	23 761 675 zł
z tytułu długotrwałej choroby	1 842 839 zł
z tytułu niepełnosprawności	2 440 977 zł
z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	63 028 zł

Źródło: OZPS, opracowanie własne

2.4 Świadczenia niepieniężne

Świadczenie niepieniężne w roku oceny, w tym między innymi udzielenie posiłku, schronienia, przekazanie ubrania, sprawienie pogrzebu i inne zostały udzielone 61 539 beneficjentom. Stanowiło to zatem 53 % osób którym przyznano świadczenia w ogóle. Liczba rodzin którym przyznane zostały świadczenia niepieniężne wyniosła 37 036, czyli 50,8% wszystkich którym przyznano świadczenia. Osób w rodzinach którym przyznano świadczenia niepieniężne było razem 125 351.

Tabela 18. Świadczenie niepieniężne - posiłek

	2012	2013	2014	prognoza 2015
Liczba osób którym przyznano posiłek	53 582	54 671	52 057	53 462
w tym ramach „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	52 118	54 047	50 837	50 390

Źródło: OZPS, opracowanie własne

Tabela 19. Świadczenie niepieniężne – Liczba osób którym przyznano: schronienie, ubranie, sprawienie pogrzebu

	2012	2013	2014	prognoza 2014
Schronienie	2 027	2 125	1 841	2 168
Ubranie	432	411	320	347
Sprawienie pogrzebu	371	291	294	334

Źródło: OZPS, opracowanie własne

Tabela 20. Świadczenie niepieniężne – Liczba osób odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej, indywidualny program pomocy, indywidualny program zatrudnienia socjalnego, indywidualny program zatrudnienia socjalnego

	2012	2013	2014	prognoza 2015
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	2 127	2 390	2 538	2 546
Indywidualny program wychodzenia z bezdomności	188	209	194	201
Indywidualny program zatrudnienia socjalnego	279	224	403	347

Źródło: OZPS, opracowanie własne

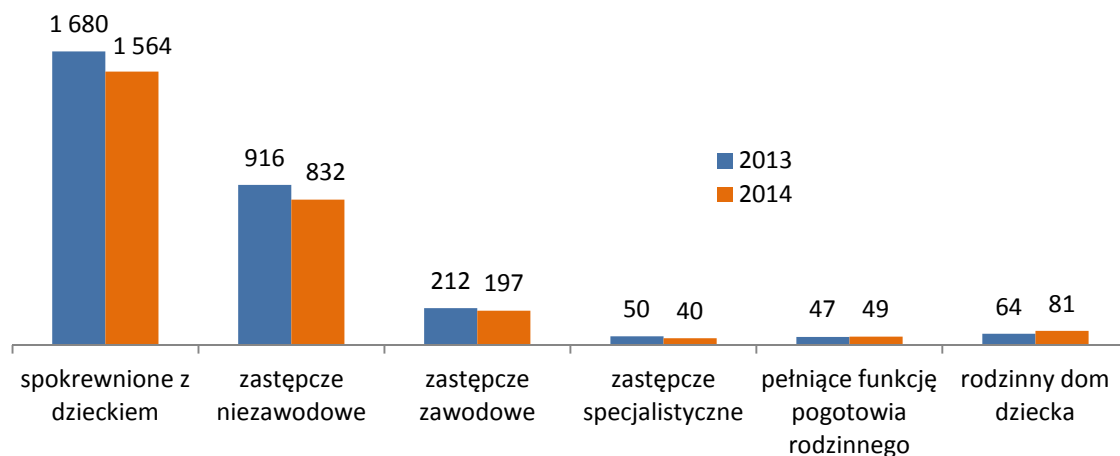
2.5 Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Koordinacja pieczy zastępczej według Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. 2011 nr 149 poz. 887) jest jednym z zadań realizowanych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie. Dane dotyczące tego obszaru pomocy społecznej pochodzą zatem, właśnie od sprawozdań przesłanych przez pomorskie PCPR.

W roku oceny w województwie pomorskim, było w sumie 2 670 rodzin zastępczych. Dla porównania w roku wcześniejszym było ich w sumie 2 872. Prognozuje się, z kolei iż ich liczba w roku 2015 w stosunku do roku oceny może spaść ma do 2 614 rodzin.

W 2013 roku 1 564 rodzin zastępczych stanowiły rodziny spokrewnione z dzieckiem, 832 stanowiły rodziny niezawodowe, 197 rodziny zawodowe, 49 pełniły funkcję pogotowia rodzinnego. Rodzinnych domów dziecka, było w sumie 81.

Wykres 8. Rodziny zastępcze wg. typów

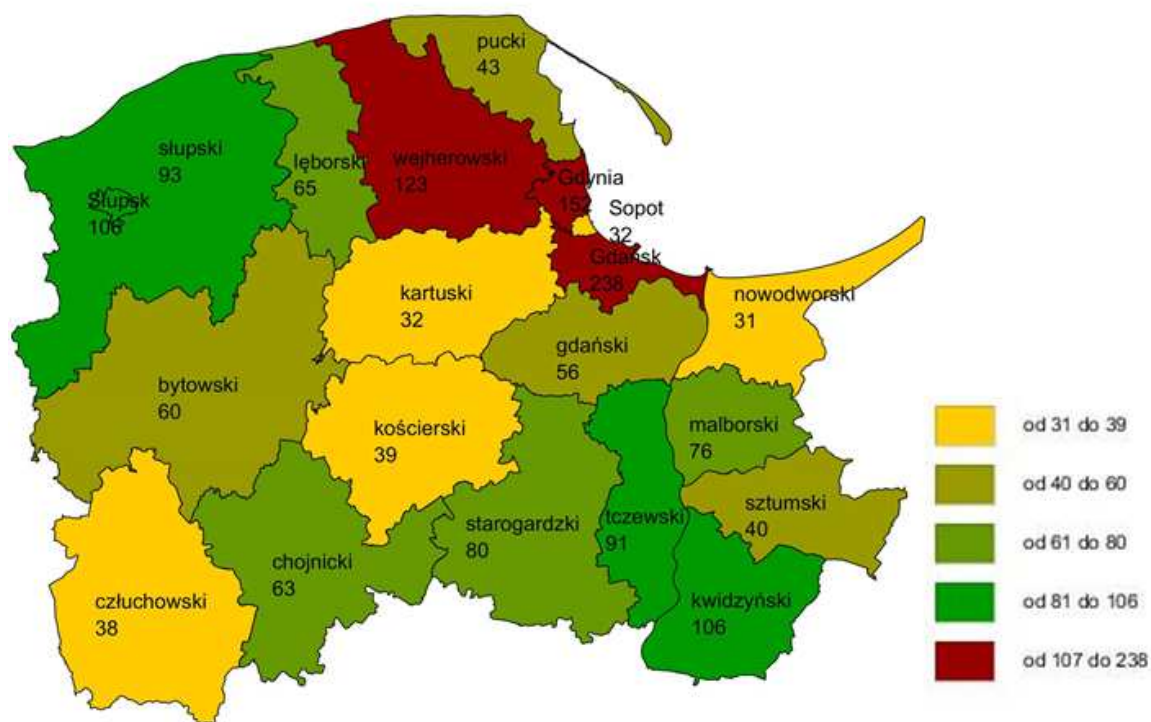
Źródło: OZPS, opracowanie własne

Mapa 1. Rodziny zastępcze - ogółem wg. powiatów

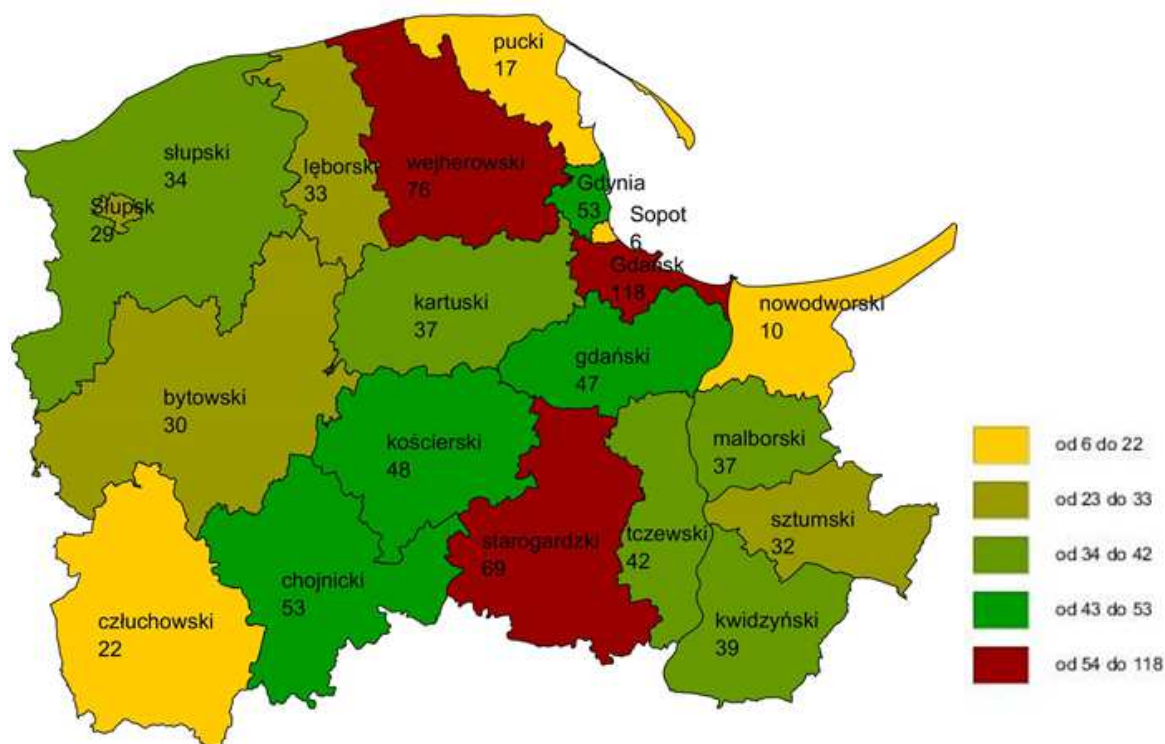
Źródło: OZPS, opracowanie własne

Mapa 2. Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem wg. powiatów

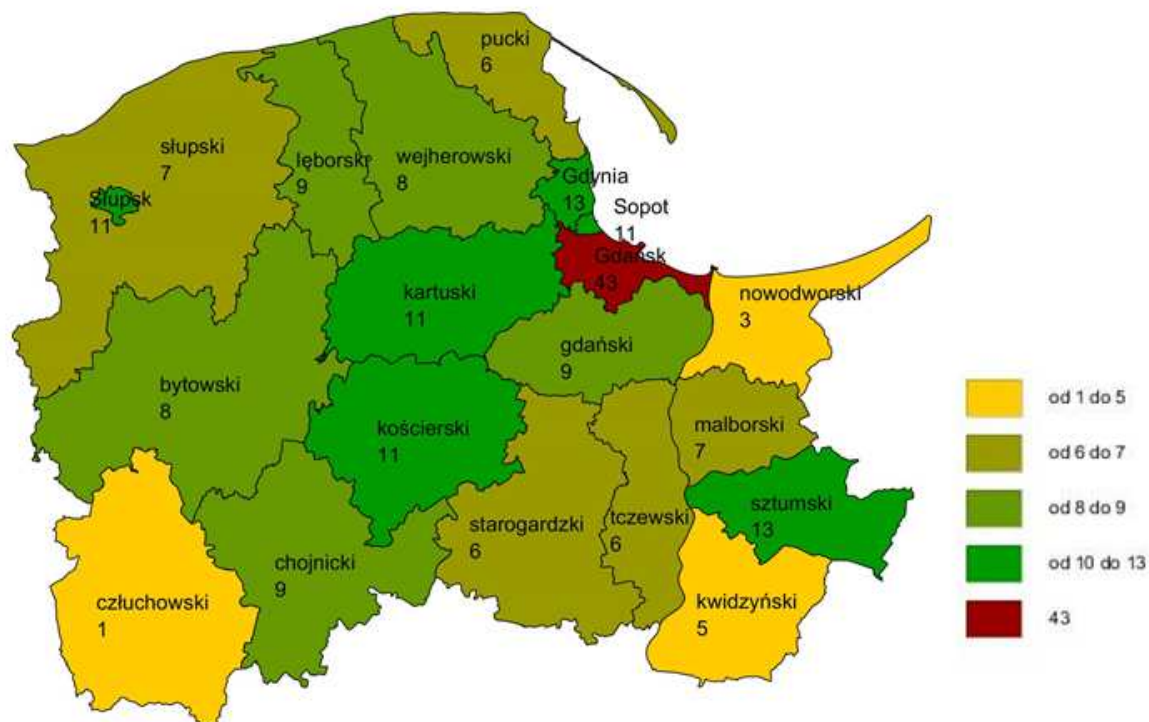
Źródło: OZPS, opracowanie własne

Mapa 3. Rodziny zastępcze niezawodowe z dzieckiem wg. powiatów

Źródło: OZPS, opracowanie własne

Mapa 4: Rodziny zastępcze zawodowe z dzieckiem wg. powiatów

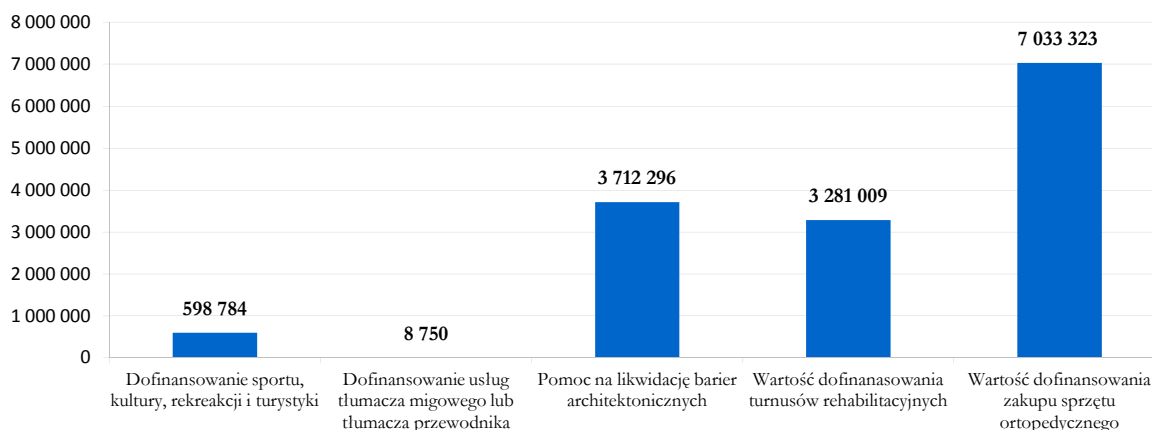
Źródło: OZPS, opracowanie własne

Wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo wychowawcze uprawnieni są do otrzymania świadczeń dla usamodzielnianych. Rodziny zastępcze w roku oceny opuściło 1 057 osób, prognozuje się iż w roku 2015 takich osób ma być 1 020. Z tytułu usamodzielniania, w tym na kontynuowanie nauki osobom tym przyznano świadczenia o łącznej kwocie 5 864 940 zł. Na jednego usamodzielnianego wychowanka rodziny zastępczej przypadała zatem średnia kwota świadczeń w wysokości 5 548,67 zł.

Placówki opiekuńczo - wychowawcze w roku 2014 opuściło 551 osoby. Prognozuje się iż w roku 2015 będzie ich z kolei 524. Kwota przyznanych świadczeń dla opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze wyniosła w sumie 2 545 725 zł. W przeliczeniu na jedną osobę daje to zatem kwotę 4 620,19 zł.

2.6 Rehabilitacja społeczno – zawodowa osób niepełnosprawnych

Wykres 8. Kwoty przeznaczone na wybrane elementy rehabilitacji społecznej i zawodowej Osób Niepełnosprawnych

Źródło: OZPS, opracowanie własne

W roku oceny 4 177 osób niepełnosprawnych uzyskało pomoc w formie turnusu rehabilitacyjnego. Wartość dofinansowania na ten cel wyniosła w sumie 3 281 009 zł. Prognozuje się iż w roku 2015 pomoc w takiej formie otrzyma 4 296 osób niepełnosprawnych, a wartość dofinansowania wyniesie 3 334 634 zł.

Tabela 20. Turnusy rehabilitacyjne

	2012	2013	2014	prognoza 2015
Liczba osób, które uzyskały pomoc	6 351	3 084	4 177	4 296
Wartość dofinansowania w złotych	5 010 534 zł	2 450 647 zł	3 281 009 zł	3 334 634 zł

Źródło: OZPS, opracowanie własne

Wartość dofinansowania na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, zakup środków pomocniczych, czy sprzętu rehabilitacyjnego w zeszłym roku wyniosła 7 033 323 zł. Pomoc w takiej formie uzyskało łącznie 11 896 osób niepełnosprawnych. Prognozuje się iż w 2015 roku liczba osób, które uzyskają pomoc w takiej formie będzie większa i wyniesie 11 988 osoby.

Tabela 21. Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny

	2012	2013	2014	prognoza 2015
Liczba osób, które uzyskały pomoc	10 649	10 597	11 896	11 988
Wartość dofinansowania w złotych	6 147 439 zł	5 611 638 zł	7 033 323 zł	7 137 584 zł

Źródło: OZPS, opracowanie własne

W ramach rehabilitacji społeczno – zawodowej osób niepełnosprawnych dofinansowano w zeszłym roku 213 imprez, dla 10 978 osób niepełnosprawnych. Wartość dofinansowania na ten cel wyniosła 598 784 zł.

Tabela 21: Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki

	2012	2013	2014	prognoza 2015
Liczba dofinansowanych imprez	194	217	213	205
Liczba niepełnosprawnych uczestników	8 914	11 510	10 978	10 358
Wartość dofinansowania ogółem w złotych	411 385	421 812	598 784	439 849

Źródło: OZPS, opracowanie własne

W ramach programu „Aktywny Samorząd” - Celem którego jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji dofinansowano 2 642 działania na kwotę 8 600 689 zł.

3. INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

Tabela 22. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2012	Rok 2013			
ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH					
Liczba rodzin	1	84 583	103 531	82 486	80 098
Kwota świadczeń w złotych	2	275 800 204	279 006 492	251 616 317	243 978 623
JEDNORAZOWY DODATEK Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA (ujmowany w pozycji "Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych")					
Liczba świadczeń	3	12 829	9 196	8 541	8 710
Kwota świadczeń w złotych	4	8 767 000	9 140 366	7 732 000	7 430 640
JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA					
Liczba świadczeń	5	24 059	17 688	17 737	17 162
Kwota świadczeń w złotych	6	24 062 547	17 746 000	17 799 000	17 234 000
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE					
ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE					
Liczba świadczeń	7	176 155	132 023	89 350	88 151
Kwota świadczeń w złotych	8	98 725 704	83 428 448	72 843 421	107 162 197
DODATEK DO ŚWIADCZENIA PIEŁĘGNACYJNEGO					
Liczba świadczeń	9	10 494	47 110	16 535	4 105
Kwota świadczeń w złotych	10	1 080 850	5 694 300	3 335 550	798 300
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY - Ogółem					
Liczba świadczeń	11	744 726	789 990	802 695	784 904
Kwota świadczeń w złotych	12	132 189 281	140 530 867	142 239 998	140 586 544
W tym: (od poz. 13 do poz. 20)					
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA NIEPEŁNOSPRAWNEGO DZIECKA					
Liczba świadczeń	13	155 194	153 622	154 798	152 451
Kwota świadczeń w złotych	14	27 483 913	28 036 152	27 504 504	27 296 353
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O ZNACZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2012	Rok 2013		
Liczba świadczeń	15	389 828	413 710	419 015	408 402
Kwota świadczeń w złotych	16	69 006 823	73 483 759	74 037 470	72 953 149
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O UMIARKOWANYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, KTÓRA POWSTAŁA PRZED UKOŃCZENIEM 21 ROKU ŻYCIA					
Liczba świadczeń	17	174 547	197 259	203 359	199 195
Kwota świadczeń w złotych	18	30 861 313	33 486 883	36 097 640	35 842 765
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY, KTÓRA UKOŃCZYŁA 75 LAT					
Liczba świadczeń	19	25 157	25 399	25 523	24 856
Kwota świadczeń w złotych	20	4 837 232	5 524 073	4 600 384	4 494 277
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY					
Liczba świadczeń	21	42	5 585	11 825	14 453
Kwota świadczeń w złotych	22	21 476	2 796 250	6 163 877	7 842 250
ZASIŁEK DLA OPIEKUNA					
Liczba świadczeń	23	X	X	71 230	46 152
Kwota świadczeń w złotych	24	X	X	43 085 562	26 986 173
ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO					
Liczba osób	25	24 921	25 499	24 822	24 414
Liczba rodzin	26	16 018	16 418	15 447	15 178
Kwota świadczeń w złotych	27	98 531 456	106 167 924	107 644 432	103 961 428
DODATKI MIESZKANIOWE					
Liczba gospodarstw domowych	28	53 122	48 922	42 131	43 247
Kwota świadczeń w złotych	29	60 498 273	64 691 402	64 956 596	66 297 764

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2012	Rok 2013		
DODATKI ENERGETYCZNE					
Liczba gospodarstw domowych	30	X	X	8 317	12 120
Kwota świadczeń w złotych	31	X	X	720 697	1 087 094
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO					
Liczba osób	32	21 057	21 494	18 905	18 636
Kwota świadczeń w złotych	33	7 692 633	8 302 628	8 920 857	8 782 415
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO					
Liczba osób	34	12 111	13 392	12 335	11 964
Kwota świadczeń w złotych	35	16 744 888	23 383 245	21 625 359	25 920 711
ŚWIADCZENIE INTEGRACYJNE (CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ)					
Liczba osób	36	360	342	561	494
Kwota świadczeń w złotych	37	1 435 045	1 641 170	2 115 642	2 665 973
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH					
Liczba osób ogółem	38	2 129	2 414	2 273	2 341
Kwota świadczeń w złotych	39	2 964 680	3 438 958	3 417 961	3 792 747
STYPENDIA SOCJALNE DLA UCZNIÓW I ZASIŁKI SZKOLNE					
Liczba osób	40	48 239	52 292	50 713	49 979
Kwota świadczeń w złotych	41	22 665 186	26 742 750	26 505 500	26 669 351

Źródło: OZPS, opracowanie własne

4. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Tabela 23. Domy Pomocy Społecznej

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ		
1.	Liczba placówek	44
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)		
2.	Liczba placówek prowadzonych przez JST	34
3.	Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	10
4.	Liczba miejsc w placówkach ogółem	4 268
5.	Liczba osób korzystających	4 329
6.	Liczba osób umieszczonych w 2014 roku	1 581
7.	Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	408
8.	Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	55
9.	Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	2 684
10.	Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	142 842 671

Źródło: OZPS, opracowanie własne

Tabela 24. Warsztaty terapii zajęciowej

WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ		
1.	Liczba placówek	46
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)		
2.	Liczba placówek prowadzonych przez JST	5
3.	Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	41
4.	Liczba uczestników zajęć	1 435
5.	Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	515
6.	Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22 980 794

Źródło: OZPS, opracowanie własne

Tabela 25. Centrum Integracji Społecznej

CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ		
1.	Liczba placówek	13
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)		
2.	Liczba placówek prowadzonych przez JST	5
3.	Liczba placówek prowadzonych przez NGO	8
4.	Liczba uczestników zajęć	596
5.	Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	83
6.	Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	5 789 252

CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ			
Liczba osób, które:	rozpoczęły zajęcia	uczestniczyły w zajęciach	ukończyły zajęcia
uczestnicy zajęć ogółem, w tym	540	596	267
kobiety	354	397	202
osoby bezdomne realizujące indywidualny program wychodzenia z bezdomności	27	27	8
osoby uzależnione od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego	31	32	13
osoby uzależnione od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej	3	3	1
osoby chore psychicznie	7	8	0
osoby długotrwale bezrobotne	254	259	95
osoby zwalniane z zakładów karnych mające trudności w integracji ze środowiskiem	14	14	2
uchodźcy realizujący indywidualny program integracji	0	0	0
osoby niepełnosprawne	101	119	76
inni	128	130	86

Źródło: OZPS, opracowanie własne

Tabela 25. Klub Integracji Społecznej

KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ		
1.	Liczba placówek	9
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)		
2.	Liczba placówek prowadzonych przez JST	5
3.	Liczba placówek prowadzonych przez NGO	4
4.	Liczba uczestników zajęć	456
5.	Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	26
6.	Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	605 966

Źródło: OZPS, opracowanie własne

Tabela 27: Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie			Rok oceny 2014
		Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM					
Liczba placówek	4	135	122	129	133
Liczba miejsc	5	3 837	3 550	4 144	4 200
Liczba osób korzystających	6	5 653	6 828	5 798	5 877
W TYM:					
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY					
Liczba placówek	7	58	59	58	60
Liczba miejsc	8	1 584	1 600	1 684	1 686
Liczba osób korzystających	9	1 782	1 701	1 859	1 823
DZIENNE DOMY POMOCY					
Liczba placówek	10	14	13	13	14
Liczba miejsc	11	580	565	565	590
Liczba osób korzystających	12	715	712	717	725
NOCLEGOWNIE, SCHRONISKA I DOMY DLA OSÓB BEZDOMNYCH					
Liczba placówek	13	25	24	27	23
Liczba miejsc	14	1 266	757	765	799
Liczba osób korzystających	15	2 248	3 233	1 218	1 629
KLUBY SAMOPOMOCY					
Liczba placówek	16	19	13	18	18
Liczba miejsc	17	232	225	292	286
Liczba osób korzystających	18	307	382	454	403
RODZINNE DOMY POMOCY					
Liczba placówek	19	4	4	4	4
Liczba miejsc	20	27	27	27	22
Liczba osób korzystających	21	34	41	41	28
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM					
Liczba placówek	22	48	40	41	45
Liczba miejsc	23	138	110	112	124
Liczba osób korzystających	24	130	111	118	122
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM					
Liczba placówek	25	15	15	12	13
Liczba miejsc	26	102	120	95	79
Liczba osób korzystających	27	8 542	9 229	7 812	4 133
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA					
Liczba placówek	28	28	33	28	31
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO					
Liczba placówek	29	44	49	59	68

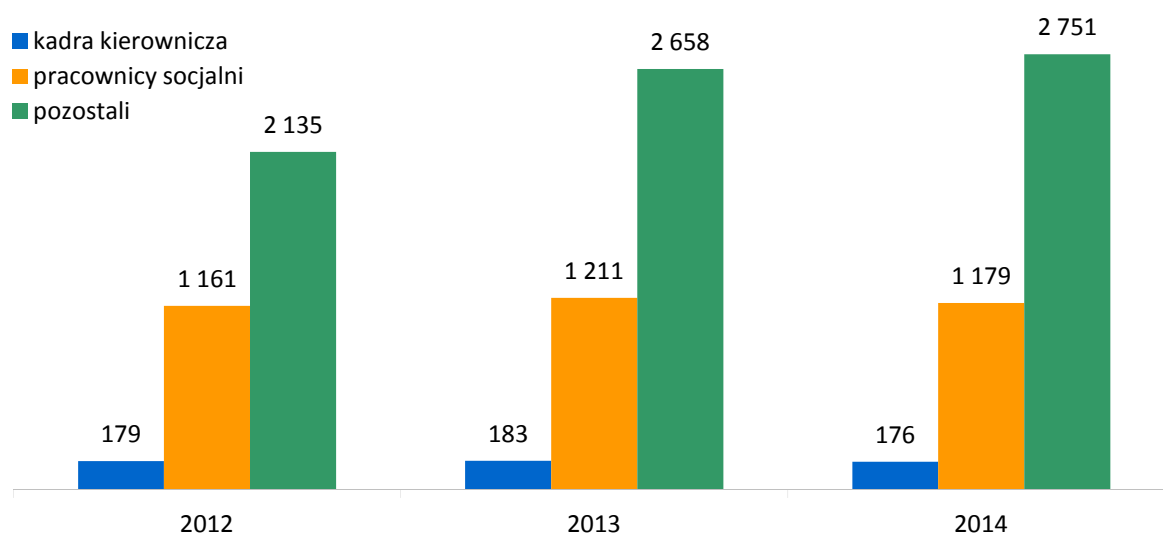
WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie			Rok oceny 2014
		Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	
Liczba miejsc	30	1 137	1 191	1 355	1 672
Liczba osób korzystających	31	1 577	1 355	1 557	1 870
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM					
Liczba placówek	32	84	74	78	86
Liczba miejsc	33	1 700	1 335	1 211	1 266
Liczba osób korzystających	34	2 187	1 605	1 086	1 402
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO					
Liczba placówek	35	33	26	23	21
Liczba miejsc	36	261	211	178	164
Liczba osób korzystających	37	300	236	166	209

Źródło: OZPS, opracowanie własne

5. KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

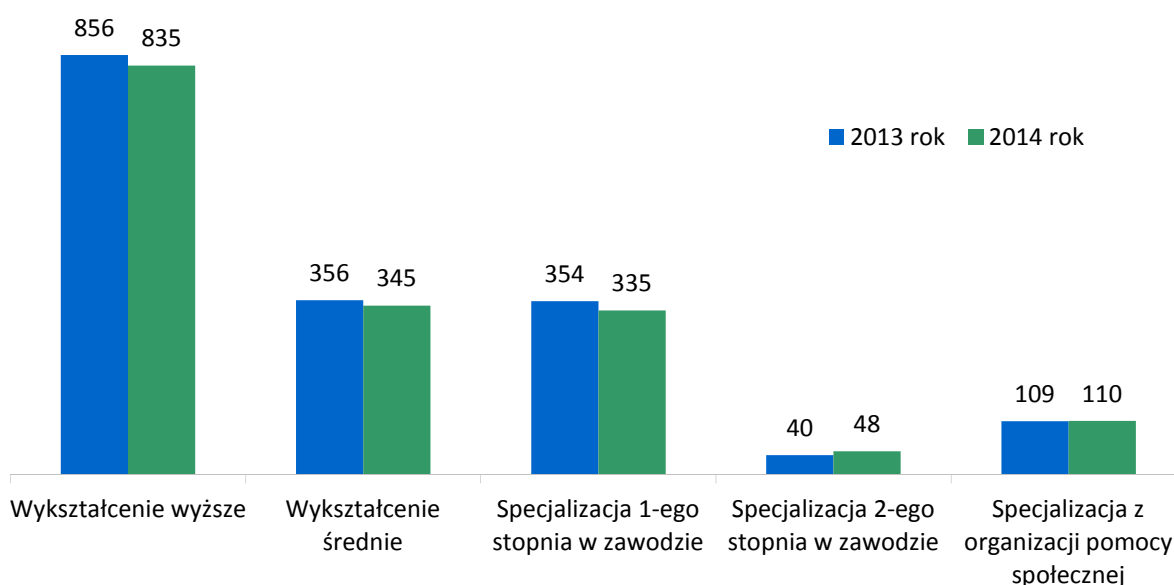
W roku 2014, we wszystkich pomorskich ośrodkach pomocy społecznej oraz w powiatowych centrach pomocy rodzinie pracowało w sumie 4 106 osób, z czego 1 179 osób pracowało jako pracownicy socjalni, 176 osoby pracowały na stanowiskach kierowniczych, a 2 751 osób pracowało na pozostałych stanowiskach. 41 spośród wszystkich pracowników socjalnych stanowiły osoby zatrudnione ramach EFS. Ponadto, w roku oceny w pomorskich jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej pracowało 425 wolontariuszy, 279 osób w ramach zatrudnienia subsydiowanego, oraz 197 stażystów.

Wykres 9. Kadra OPS/PCPR

Źródło: OZPS, opracowanie własne

Wykres 10. Pracownicy socjalni według wykształcenia

Źródło: OZPS, opracowanie własne

W roku oceny zdecydowana większość, czyli 835 pomorskich pracowników socjalnych posiadało wykształcenie wyższe. W stosunku do roku 2013 wzrosła liczba pracowników socjalnych ze specjalizacją 2 – ego stopnia oraz liczba pracowników socjalnych ze specjalizacją z organizacji pomocy społecznej.

6. ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Tabela 28. Środki finansowe na wydatki pomocy społecznej

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (zadania własne i zadania zlecone) w złotych					
WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny 2014	Potrzeby	
	Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	
OGÓŁEM					
OGÓŁEM (działy)	1	1 531 620 321	1 632 264 114	1 709 362 593	1 713 810 904
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	1 030 279 128	1 120 522 249	1 190 149 814	1 218 219 554
851 - OCHRONA ZDROWIA					
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	2 267 062	2 744 178	3 167 853	3 468 613
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	226 666	270 182	234 810	262 939
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	27 494 658	30 364 223	37 696 223	39 954 999
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	5 208 709	5 630 216	4 997 925	6 341 147
852 - POMOC SPOŁECZNA					
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	7	54 720 547	60 284 877	62 592 676	63 409 180
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	8 555 957	8 088 637	10 648 570	12 305 583
85202 - Domy pomocy społecznej	9	152 262 457	163 496 006	176 460 891	178 549 886
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	25 953 955	29 539 033	31 592 663	35 714 214
85203 - Ośrodki Wsparcia	11	31 155 533	32 995 400	36 949 223	35 305 815
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	24 373 498	23 534 577	25 034 497	24 989 387
85204 - Rodziny zastępcze	13	64 365 875	73 318 024	78 976 927	80 916 902
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	45 174 705	62 320 126	72 401 668	74 990 347
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	15	1 113 025	1 566 468	1 960 591	2 405 827
w tym: w budżecie OPS / PCPR	16	949 022	1 050 983	1 379 452	1 689 055

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

(zadania własne i zadania zlecone) w złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny 2014	Potrzeby	
	Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	
85206 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	17	5 148 067	8 245 176	7 715 354	9 552 002
w tym: w budżecie OPS / PCPR	18	5 047 743	7 959 552	7 409 306	9 313 017
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	19	665 223 089	668 880 910	692 176 252	693 723 730
w tym: w budżecie OPS / PCPR	20	520 938 119	532 565 311	578 733 483	585 760 291
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	21	8 409 999	9 265 130	9 900 195	10 442 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	22	7 338 384	8 178 265	9 011 283	9 602 563
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	23	62 026 354	70 999 125	72 422 396	70 644 408
w tym: w budżecie OPS / PCPR	24	56 893 292	67 899 311	64 968 124	67 996 458
85215 - Dodatki mieszkaniowe	25	59 145 677	64 068 840	63 823 346	64 862 786
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	36 334 989	40 030 437	41 000 888	42 172 372
85216 - Zasiłki stałe	27	60 354 393	77 361 737	79 494 910	76 691 160
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	54 473 884	69 877 274	73 686 313	72 062 077
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	29	10 677 787	11 293 213	12 098 161	11 355 421
w tym: w budżecie OPS/PCPR	30	7 232 113	9 474 898	11 758 508	11 015 768
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	31	126 509 972	134 877 165	144 575 206	153 914 609

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

(zadania własne i zadania zlecone) w złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny 2014	Potrzeby Rok po ocenie	
	Rok 2012	Rok 2013			
w tym: w budżecie OPS/PCPR	32	119 009 779	127 531 559	138 963 647	147 888 283
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	33	2 496 233	2 793 387	3 070 764	3 497 094
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	1 233 627	1 221 051	1 476 365	1 796 691
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	35	34 051 414	36 157 237	38 698 112	42 591 239
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	29 987 686	30 506 852	29 156 458	33 314 252
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	37	34 154	42 455	87 008	63 400
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	34 154	42 455	87 008	43 400
W tym (z wiersza 37): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	39	0	18 677	44 820	20 900
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	0	18 677	44 820	20 900
85232 - Centra Integracji Społecznej	41	599 470	688 956	1 243 858	1 687 348
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	352 746	367 678	482 997	330 000
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	43	692 481	13 800	0	70 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	44	692 481	13 800	0	60 000
85295 - Pozostała działalność	45	59 103 238	66 947 941	74 500 248	66 120 428
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	47 358 588	53 625 568	60 914 022	54 806 668
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ					
85305 - Żłobki	47	16 515 909	20 127 820	24 689 810	25 331 272
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	0	0	0	0
85306 - Kluby dziecięce	49	179 722	689 320	711 226	619 516

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

(zadania własne i zadania zlecone) w złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny 2014	Potrzeby
	Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	0	0	0
85307 - Dzienni opiekunowie	51	0	0	18 250
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	53	6 874 965	7 714 436	8 033 342
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	603 556	644 125	340 267
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	55	4 856 030	4 972 853	5 711 629
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	56	2 369 886	3 020 502	3 594 024
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	57	29 165 740	24 034 113	24 734 391
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	10 003 344	8 880 477	10 412 457
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	59	25 752 469	34 338 742	21 217 189
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	14 088 464	21 150 967	4 705 820
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza				
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	61	20 424 001	23 982 582	26 654 812
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	5 843 781	7 098 413	7 159 259

Źródło: OZPS, opracowanie własne

7. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI - ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA

Tabela 29. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2012	Rok 2013		
Liczba organizacji pozarządowych z którymi współpracuje OPS/PCPR	1	372	427	501	518
ZLECENIA W TRYBIE DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	2	403	452	545	506
Liczba zleceń / umów	3	730	828	806	755
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	4	53 042 767	56 022 302	64 511 076	63 562 130
ZLECENIA W TRYBIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	5	20	29	30	29
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	6	3 894 391	6 445 184	8 677 421	8 362 274
WYBRANE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ					
Usługi opiekuńcze					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	7	22	27	21	27
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	8	6 200 948	8 034 525	13 765 758	14 684 535
Specjalistyczne usługi opiekuńcze					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	9	24	26	34	34
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	10	2 318 206	3 259 620	3 375 626	3 540 284
Prowadzenie placówki pomocy społecznej					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	11	66	60	54	54
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	12	29 074 338	31 423 653	34 610 154	59 160 805

Źródło: OZPS, opracowanie własne

8. AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO-KONKURSOWA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Tabela 30. Aktywność projektowo - konkursowa

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny 2014	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2012	Rok 2013			
PROJEKTY WSPÓŁFINANSOWANE z EFS					
Liczba projektów	1	125	125	71	73
Ogółem liczba osób objętych projektami	2	5 610	4 459	4 004	2 792
Łączna kwota środków EFS	3	27 413 591	27 620 504	16 248 978	13 622 202

Źródło: OZPS, opracowanie własne

9. REKOMENDACJE i POTRZEBY

10. REKOMENDACJE i POTRZEBY

PROBLEMY RODZINY, oraz SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ:

Dotychczasowe działania dotyczące polityki rozwoju w sferze społecznej zbyt mocno akcentowały aspekt ekonomiczny – świadczenia pieniężne. Zbyt małą wagę przywiązywano do uwarunkowań wynikających z zagrożeń funkcjonowania rodziny, uzależnień i innych obszarów społecznego wykluczenia. W województwie pomorskim w dalszym ciągu istnieje utrudniony dostęp do niedrogich, trwałych usług społecznych o wysokiej jakości. Należałoby ponadto, zastosować większy nacisk na profilaktykę wykluczenia społecznego w środowisku społeczności lokalnych. Rekomendacje dotyczące rodzin wynikają również wprost z zapisów Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020.

Rekomendacje dotyczące sytuacji rodzin:

1. Ważne jest stale zwiększanie świadomości społecznej na temat roli i funkcji rodziny, które powinno dokonywać się poprzez: uwrażliwienie władz lokalnych na problemy rodziny, promocję modelu życia rodzinnego, promowanie wychowawczej funkcji rodziny, promowanie wspólnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i rodziców, promowanie większego udziału ojca w procesie wychowania dzieci, promowanie działań edukacyjnych prowadzonych na rzecz modelu wychowania w rodzinie pełnej;
2. Zasadna jest kontynuacja działań zmierzających do profesjonalizacji kadr pomocy społecznej, w oparciu o system szkoleń i doradztwa specjalistycznego. Jego działanie przekłada się bezpośrednio na zwiększenie efektywności i jakości pracy pracowników;
3. Z uwagi na specyfikę pracy oraz złożoność i skalę problemów rodzin klientów pomocy społecznej, wskazane jest umożliwianie jednostkom pomocy społecznej pozyskiwanie optymalnego poziomu zatrudniania pracowników - zwłaszcza pracowników socjalnych i asystentów rodzin) w zależności od występujących potrzeb. Dopiero dostosowane do możliwości obciążenie pracą gwarantuje kompleksowość działań na rzecz klientów;
4. Poprawa sytuacji pomorskich rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym może być osiągnięta w szczególności poprzez stale wzmacnianie i rozwój środowiskowych form aktywizacji społeczno-zawodowej, oraz profilaktyki wykluczenia społecznego. W tym celu potrzebna jest promocja i wzrost dostępności różnorodnych narzędzi aktywizacyjnych w tym w szczególności: asystentów rodziny, rodzin wspierających, czy lokalnych grup wsparcia rodzin.
5. Istotnym z punktu widzenia problemu ubóstwa w regionie działaniem, jest wspieranie ekonomicznej funkcji rodziny. Działania ta dotyczyć powinny przede wszystkim: promowania skutecznych rozwiązań na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych rodzin oraz zapobiegania eksmisjom, upowszechnianie rozwiązań w zakresie Ekonomii Społecznej wśród rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w zakresie tworzenia nowych miejsc edukacji przedszkolnej i pacy środowiskowej z opiekunami dzieci, wdrażanie rozwiązań ułatwiających powrót na rynek pracy oraz łączenie obowiązków zawodowych z prywatnymi osobom, które opiekują się osobami zależnymi, w tym dziećmi do lat 3;
6. Kolejnym elementem będącym uzupełnieniem i alternatywą dla działań zinstytucjonalizowanego systemu wsparcia jest rozwój wolontariatu oraz partnerstw lokalnych na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Dbanie o rozwój tego typu inicjatyw i zachęcanie do ich powstawania wpłynie pozytywnie na kształtowanie się postaw

obywatelskich i zwiększy rolę środowiska lokalnego w proces wspierania jego potrzebujących członków;

7. W celu zwiększenia efektywności systemu wspierania rodziny niezbędny jest rozwój spersonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych przeznaczonych zarówno do dzieci i młodzieży jak i całych rodzin. Należy dbać o rozwój i powszechność takich usług społecznych jak: poradnictwo specjalistyczne, pomoc psychologiczno-pedagogiczną, środowiskowa praca socjalna, grupy samopomocowe, placówki wsparcia dziennego przeznaczone dla dzieci i młodzieży, kluby dla młodzieży czy domy sąsiedzkie.
8. Pomorska rodzina częstokroć dotknięta jest problematyka przemocy w rodzinie, która jest ściśle związana z zadaniami stojącymi przed pomocą społeczną, ośrodki pomocy społecznej są organizatorami działań zespołów interdyscyplinarnych, a pracownicy socjalni stanowią podstawę składów grup roboczych, jednak działanie w tym obszarze jest szczególnie utrudnione z uwagi na ogólne obciążenie zadaniami i narastanie ilości problemów społecznych do rozwiązania sprzężonych z ryzykiem występowania przemocy w rodzinie;
9. Zasoby pomocy społecznej (instytucjonalne, kadrowe, programowe) istnieją, w szczególności w dużych ośrodkach miejskich, wymagają jednak stałego uzupełniania i rozwijania;
10. Specjalistyczne ośrodki: edukacyjne, profilaktyczne, wsparcia i pomocy, interwencji istniejące w dużych ośrodkach miejskich, nie są dostępne dla mieszkańców mniejszych gmin, z uwagi na przeszkody proceduralne, odległość i trudności komunikacyjne, utrudniające przemieszczanie się;
11. Niepokojąca i wymagająca wyjaśnienia oraz podjęcia działań zaradczych, jest malejąca ilość miejsc w placówkach stacjonarnej pomocy, wydaje się to szczególnie problematyczne z uwagi na ustawowy obowiązek zapewniania osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie¹, ośrodkach wsparcia², ośrodkach interwencji kryzysowej³;
12. Do najważniejszych, najbardziej spopularyzowanych uzależnień nie tylko w regionie należy alkoholizm, i narkomania. Przez lata wypracowane zostały różne metody przeciwdziałania, zwalczania tych zjawisk oraz system wsparcia uzależnionych i ich rodzin. Niezmiennie jednak problem uzależnień trudno szczegółowo zdiagnozować. W ostatnich latach natomiast, zauważyć można, również rozpowszechnienie nowych form uzależnień. Są to uzależnienia cywilizacyjne wobec których dopiero zaczyna lub zacznie funkcjonować system przeciwdziałania, zwalczania i wsparcia osób doświadczających tych problemów. Należą do nich: uzależnienia od Internetu, uzależnienie od leków, dopalacze, uzależnienie od hazardu i wiele innych. Konieczne jest więc rozwijanie i doskonalenie systemu przeciwdziałania tym negatywnym zjawiskom.
13. Ważnym kierunkiem działań dla Samorządu Województwa Pomorskiego jest wzmacnianie i promocja działań na rzecz wsparcia rodzin wielodzietnych. W szczególności, promowanie oraz stały monitoring programu Kart Dużych Rodzin.
14. Potrzebny jest w dalszym ciągu rozwój i promocja rodzinnej pieczy zastępczej. Szczególnie potrzebne jest promowanie działań na rzecz pozyskiwania kandydatów na rodziców zastępczych, wsparcie w podnoszeniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców zastępczych, oraz tworzenie rodzin pomocowych;
15. Szczególnego wsparcia wymagają biologiczne rodziny zastępcze. W tym celu konieczne jest zapewnienie specjalistycznej pomocy rodzinom naturalnym przed umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej. Istotne jest również zapewnienie specjalistycznej pomocy oraz organizacji kontaktów z dziećmi rodzinom naturalnym, których dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej;

¹ Art.3, ust 1, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej

² Art.6, ust. 2, pkt 3 i art.6 ust. 3, pkt 3 ustawy, o której mowa w przypisie 1

³ Art.6 ust. 3, pkt 4 ustawy, o której mowa w przypisie 1

16. Wsparcia wymaga proces usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej. W tym celu potrzebny jest rozwój usług towarzyszących procesowi usamodzielniania, oraz stały monitoring sytuacji usamodzielnianych wychowanków;
17. W celu wsparcia rodzin zastępczych oraz usamodzielnianych wychowanków należy promować rozwój profesjonalnych, lokalnych form wspierania pieczy zastępczej. Z racji tego trzeba mieć na uwadze przede wszystkim: inspirowanie samorządów powiatowych do opracowywania powiatowych programów rozwoju pieczy zastępczej. Istnieje ponadto potrzeba rozwoju współpracy instytucji jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego na rzecz pieczy zastępczej. Istotne jest również stale zwiększanie kompetencji pracowników lokalnych instytucji realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Wsparcie rodzin zastępczych odbywać powinno się również z udziałem lokalnych organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej.

SENIORZY

Rok 2013 był począwszy od 2000 kolejnym okresem w którym odnotowaliśmy wzrost liczby ludności naszego województwa, która na koniec roku wyniosła 2,29 mln osób. Liczba urodzeń była większa niż liczba zgonów, co skutkuje dodatnim wskaźnikiem przyrostu naturalnego. Warto dodać, że był on najwyższy w kraju. Mimo tak korzystnej tendencji, i najwyższego wskaźnika w skali ogólnopolskiej, sytuacja demograficzna nie jest dobra. Prognozy na kolejne lata jednoznacznie wskazują na permanentny wzrost odsetka ludzi w wieku poprodukcyjnym. Obecny system wsparcia seniorów może okazać się niewystarczający do narastających potrzeb.

Rekomendacje dotyczące sytuacji seniorów:

1. Konieczne jest poświęcenie większej uwagi problemom osób starszych i doskonaleniu istniejącego systemu wsparcia dla tej grupy osób;
2. Szczególnie istotne wydaje się wspieranie tworzenia infrastruktury przeznaczonej dla osób starszych, zarówno w zakresie form dziennych jak i całodobowych, takich jak Dzielne Domy Pomocy Społecznej, Kluby Seniora czy Domy Pomocy Społecznej;
3. Niezbędne wydają się również promowanie działań na rzecz rozwoju usług opiekuńczych przeznaczonych dla osób starszych, z uwzględnieniem sektora ekonomii społecznej;
4. Wspieranie różnych form aktywności osób starszych (edukacyjne, kulturalne, sportowe);
5. Wspieranie inicjatyw międzypokoleniowych i samopomocy.

NIEPEŁNOSPRAWNI

Sytuacja życiowa osób niepełnosprawnych jest uwarunkowana szeregiem specyficznych ograniczeń wynikających z określonych dysfunkcji organizmu. Skutkuje to również tym, że osobom niepełnosprawnym relatywnie trudniej jest borykać się z różnymi obiektywnymi trudnościami będącymi doświadczeniem praktycznie wszystkich ludzi. W efekcie poszczególne aspekty życia w różny sposób i w różnym stopniu mogą odbiegać od sytuacji pozostałych osób (tj. nie dotkniętych jakkolwiek niepełnosprawnością). Wymagają jednocześnie, co jest stwierdzeniem dość oczywistym, znacznie więcej wsparcia ze strony otoczenia oraz wyspecjalizowanych instytucji pomocy społecznej. Rekomendacje dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych powiązane są z Programem Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.

Rekomendacje dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych:

1. Priorytetowym działaniem skierowanym do osób niepełnosprawnych w województwie pomorskim powinno być poprawa warunków i jakości życia osób niepełnosprawnych. W szczególności rekomenduje się oparcie tego działania na rozwoju rehabilitacji leczniczej i społecznej osób niepełnosprawnych, wzroście poziomu zatrudnienia osób niepełnosprawnych, oraz poprawie warunków edukacyjnych.
2. Należy budować efektywne lokalne systemy profilaktyki i pomocy osobom niepełnosprawnym.
3. Rekomenduje się stały monitoring sytuacji osób niepełnosprawnych. Szczególnie mając na uwadze aspekt wykluczenia społeczno – zawodowego;

EKONOMIA SPOŁECZNA

Ekonomia Społeczna odgrywa coraz większą rolę w kształtowaniu polityki społecznej na rzecz osób i grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym - głównie w obszarze aktywizacji i zatrudnienia. Wzrasta też jej rola jako sektora dostarczającego usługi i produkty, w tym także na rynku lokalnym. Podmioty ekonomii społecznej stają się ważnym partnerem władz publicznych w planowaniu, kreowaniu i realizacji polityki społecznej i zatrudnienia. Sektor ES to nie tylko sposób organizowania działalności ekonomicznej, ale również nowa myśl budowania partnerskiego ładu społecznego, w którym zadania o charakterze publicznym dzielone są pomiędzy działające wspólnie sektory publiczny i społeczny.

Nie ulega jednak wątpliwości, że podmioty ekonomii społecznej potrzebują wsparcia na etapie ich tworzenia oraz przyjaznego środowiska instytucjonalnego pomagającego budować i utrzymać ich potencjał na rynku produktów i usług. Dzięki możliwości dofinansowania sektora ekonomii społecznej ze środków UE powstają instytucje i przedsięwzięcia w celu wspierania podmiotów ES, m.in. organizacji pozarządowych prowadzących działalność ekonomiczną, spółdzielni socjalnych, centrów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej, bądź osób chcących je założyć. Rolę wsparcia odgrywa nie tylko administracja publiczna, ale także ośrodki wsparcia ekonomii społecznej.

Rekomendacje dotyczące ekonomii społecznej:

1. Budowanie systemu wsparcia ekonomii społecznej w regionie poprzez :
 - współpracę międzysektorową (jst, ngo, biznes)
 - budowa sieci OWES
 - tworzenie mechanizmów finansowych wspierających PES i otoczenie PES
2. Promowanie idei przedsiębiorczości społecznej;
3. Rekomenduje się prowadzenie działań na rzecz wzrostu znaczenia i zakresu działań podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej (CIS/KIS) - docelowo jeden podmiot tego typu na powiat;
4. Rekomenduje się prowadzenie wojewódzkich działań koordynująco – monitorujących w obszarze ekonomii społecznej.
5. Dalszy rozwój warunków, niezbędnych do sprawnego funkcjonowania sektora ES – zwłaszcza w zakresie udoskonalania mechanizmów finansowych (źródeł pożyczek, gwarancji, poręczeń itp) oraz ich wdrażania;
6. Doprowadzenie do normalizacji sposobu dofinansowania podmiotów ekonomii społecznej, uzależniając przyznanie środków od etyki ekonomii społecznej PES i jego partnerstwa, od należytego biznesplanu, opartego na rynkowym działaniu podmiotu oraz analizie kompetencji kadry zarządzającej.

